

Oaspeți de peste hotare Baletul Rambert...

...care de curînd ne-a vizitat țara, susținînd la Sala Palatului două spectacole, poartă numele fondatoarei sale, Marie Rambert, personalitate marcantă a mișcării coregrafice mondiale.

Din 1920, anul fondării sale, școala Mariei Rambert a dat lumii dansatori și coregrafi de renume, în domeniul atât al dansului clasic, cât și al celui modern.

Urmărind spectacolele oferite în turneele bucureștine, am încercat o satisfacție artistică, aș putea spune, specială, provenită, desigur, din esența creativă a combinațiilor de figuri ce conduc spre senzația de eliberare totală de regulile limbajului clasic tradițional: deschiderea piciorului, amplasamentul pe verticală cu fixitatea coloanei vertebrale, pozițiile rotunde ale brațelor, strict academice etc... Cu cît explozia imaginativă și poezia sînt mai independente de acest complex clasic, paradoxal, se simte o legătură nedefinită, invizibilă, dar sesizabilă, cu elemente ale baletului clasic; altfel, cred, nici n-am mai avea de-a face cu noțiunea de balet.

Această imaginație poetică, colorată, împletită cu o inteligență creativă de o neobișnuită vitalitate, fără urmă de cerebralism rece, inexpressiv (cum se întilnește în ansamblurile unde ideea coregrafică este subordonată tehnicii pure), a fost, aș putea spune, caracteristica ansamblului Rambert. Căldura, expresivitatea, poezia și imaginația coregrafică au însoțit muzica — excelent suport, de o calitate componistică certă —, parcurgînd, atît ca limbaj cît și ca ambianță, un lung drum ritmico-armonic, de la tonuri preclasice și de la Ravel pînă la Stockhausen.

Din cele cinci piese prezentate în spectacolele-coupé de la București, au reținut atenția :

● *Elegii cernite*, pe muzica lui Gustav Mahler, una din partiturile clasice ale ansamblului, care ne-a introdus, prin limbajul coregrafului Antony Tudor, în maniera Marthei Graham, combinată aici cu expresionismul german din școlile lui Palucca, Mary Wigman,

Kurt Joss etc. (în mare vogă în anii 37—40), oferind ochiului un dans expresiv, dar interiorizat, cu multă economic de mișcări, într-o succesiune lineară a figurilor dansante, ridicată la rang de leit-motiv.

● *Forme în mișcare*, pe muzica lui Geoffrey Burgon, în coregrafia semnată de Robert North, un dans modern, fără influențe vizibile. Ingenios, din punctul de vedere al construcției, cu o alternanță reușită de momente respiro și combinații armonice de rezistență emoțională, desfășurat sub forma unei polifonii, ne duce cu gîndul la o încercare de vizualizare a unei fugi de Bach — ceea ce demonstrează talentul, inventivitatea și intuiția ansamblului.

● *Aripi și Antice voci de copii*, realizate de Christopher Bruce, cea mai complexă personalitate coregrafică și solistică a trupei, pe un suport muzical modern (partiturile sînt semnate de Bob Dawnes și Georges Crumb) au plăcut în mod deosebit. Am găsit, aici, acea mișcare continuă, și succesiunea de figuri neobositoare, aerate fără a fi transparente și presărate cu elemente din dansul popular englez, ce au reușit să constituie, combinate, un curent nou în dansul contemporan, bazat la început, cum spuneam, paradoxal, pe clasic. Verticalitatea există aici ca pilon, în jurul căruia se desfășoară acțiunea dansului. Evident este leit-motivul ritmic, care ajunge pînă la urmă culminant, tocmai pentru că se repetă atît de des, pînă la obsesie. Poezia mișcărilor, lasive sau bruște, contonsonate sau lineare, creează o formă clară, în limitele căreia se desfășoară improvizația.

Celelalte două piese, *Masa* și *Ziggurat*, beneficiind de sprijinul unor partituri de prestigiu (Ravel și Stockhausen), au fost lucrate cu o tentă expresionistă, fiind tributare mai degrabă unor scenarii ce pretindeau, în grația și dimensiunea epică a gestului, o coregrafie statuară. Ceea ce nu a văduvit spectacolul de expresivitate și interes.

Doina Moga